SCIENCE HUB REVIEW
2026
Volume 1
Issue 5
www.sciencehubreview.uz
ILMIY ELEKTRON JURNAL

BOSHLANG‘ICH SINFLARDA MATEMATIKADAN DARS BERISHDA INTERFAOL METOTLARDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI

Xudoyberdiyeva Mohlaroyim Dilshod qizi

University of Business and Science, Maktabgacha va maktab ta’limi fakulteti, Boshlang‘ich ta’lim yo‘nalishi talabasi

mohi7700n@gmail.com

Annotatsiya

Mazkur maqolada boshlang‘ich sinflarda matematika fanini o‘qitishda interfaol metodlardan foydalanishning afzalliklari, ularning o‘quvchilar bilimini mustahkamlashdagi o‘rni hamda pedagogning didaktik mahoratini oshirishdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Interfaol metodlar orqali o‘quvchilarning faolligi, mantiqiy fikrlashi, mustaqil ishlash qobiliyati va darsga bo‘lgan qiziqishi ortadi. Shuningdek, maqolada metodlarning turlari, ularning amaliy qo‘llanishi va samaradorligi misollar asosida ko‘rsatilgan.

Kalit so‘zlar

Interfaol metod, boshlang‘ich ta’lim, matematika, o‘quvchi faolligi, dars samaradorligi, ijodiy fikrlash.

Kirish

Ta’lim tizimida olib borilayotan islohotlar zamirida o‘quvchilarning bilim, ko‘nikma va malakalarini hayot bilan, uyg‘unlashtirish, ularni shaxs sifatida kamol toptirish maqsadi yotadi. Ayniqsa, boshlang‘ich ta’lim bosqichi o‘quvchining keyingi ta’lim sifatiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Boshlang‘ich sinflarda matematika fanini o‘qitishda interfaol metodlardan foydalanish bu jarayonni samarali tashkil qilishda muhim ahamiyatga ega.

Matematika- bu nafaqat hisob- kitoblar, balki mantiqiy fikrlash, muammoni hal qilish, tahlil qilish va umumlashtirish kabilarni o‘rgatuvchi fan hisoblanadi. Shu bois bu fanni interfaol metodlar orqali o‘qitish o‘quvchilarni mustaqil fikrlashga, izlanishga va faol bo‘lishni o‘rgatadi.

Interfaol metodlarning mazmuni va turlari

Interfaol metodlar- bu o‘quv jarayonida pedagog va o‘quvchi o‘rtasidagi faol muloqot va hamkorlik asosida o‘qitishni tashkil etuvchi metodlar majmuasidir. Bu metodlarda o‘quvchi darsning markazida turadi, pedagog esa yo‘naltiruvchi rolini bajaradi.

Quyidagi interfaol metodlar boshlang‘ich sinf o‘quvchilari uchun ayniqsa samaralidir:

“Aqliy hujum”- o‘quvchilarning tez va erkin fikr bildirishini ta’minlaydi.

“Fikrlar xaritasi (klaster)”- tushunchalar o‘rtasidagi bog‘liqlikni tushunishga yordam beradi.

“Savol- javob”- pedagog bilan o‘quvchi o‘rtasida faol muloqot yuzaga keladi.

“Topshiriq asosida ishlash”- kichik guruhlarda mustaqil ishlash orqali bilimlar mustahkamlanadi.

“Rol o‘ynash”- o‘quvchilarni hayotiy vaziyatlarga mos ravishda fikrlashga o‘rgatadi.

Interfaol metodlarning afzalliklari

Boshlang‘ich sinf o‘quvchilari psixologik va fiziologik xususiyatlarga ega bo‘lganligi sababli, ularda bilimni nafaqat eshitish va yodlash orqali emas, balki ko‘rish, harakat qilish va o‘yin orqali o‘zlashtirish jarayoni foydaliroq bo‘ladi.

Interfaol metodlarning afzalliklari quyidagilardan iborat:

Darsga bo‘lgan qiziqishi ortadi: O‘quvchi o‘z fikrini ochiq ifoda etish imkoniyatiga ega bo‘ladi, bu esa uni darsga bor etiborini jalb qiladi.

Faollik va mustaqillikni oshiradi: O‘quvchi mustaqil qaror qabul qilish, javob berish, masalani hal qilishga harakat qiladi.

Ijodiy fikrlashni rivojlantiradi: Noan’anaviy yondashuvlar orqali har xil yo‘llar bilan yechim topish ko‘nikmasi shakllanadi.

Muloqot ko‘nikmalarini rivojlantiradi: O‘quvchilar guruhlarda ishlash orqali fikr almashishni o‘rganadilar.

Bilimlarni mustahkamlaydi: Nazariy bilimlar amaliy mashg‘ulotlar orqali mustahkamlanadi.

Bugungi kunda ta’lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlarning asosiy maqsadlaridan biri yosh avlodga zamonaviy bilim berish, ularning intellektual salohiyatini rivojlantirish hamda mustaqil fikrlaydigan, bilimini amaliyotda qo‘llay

oladigan barkamol shaxslarni tarbiyalashdan iborat. Ta’lim jarayonida o‘quvchilarning faqat nazariy bilimlarni egallashi emas, balki olgan bilimlarini kundalik hayotda qo‘llashi, muammoli vaziyatlarga mustaqil yechim topishi va o‘z fikrini erkin ifoda eta olishi ham muhim ahamiyat kasb etadi. Bunday vazifalarni amalga oshirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interfaol ta’lim metodlaridan foydalanish alohida o‘rin tutadi.

Ayniqsa, boshlang‘ich ta’lim bosqichi bolaning keyingi intellektual va ma’naviy rivojlanishi uchun muhim poydevor hisoblanadi. Chunki aynan shu davrda o‘quvchilarda bilim olishga bo‘lgan dastlabki munosabat, o‘qishga qiziqish, mustaqil fikrlash, kuzatish, taqqoslash va xulosa chiqarish kabi ko‘nikmalar shakllanadi. Shu sababli boshlang‘ich sinflarda darslarni qiziqarli, tushunarli va samarali tashkil etish pedagog oldidagi muhim vazifalardan biridir.

Matematika fani boshlang‘ich ta’limning asosiy fanlaridan biri bo‘lib, o‘quvchilarda hisoblash, mantiqiy fikrlash, tahlil qilish, muammolarni hal etish va matematik qonuniyatlarni anglash qobiliyatlarini rivojlantiradi. Mazkur fan orqali bolalar nafaqat sonlar va amallarni o‘rganadilar, balki atrofdagi hodisalarni matematik nuqtayi nazardan tushunish, miqdorlarni taqqoslash va kundalik hayotda uchraydigan masalalarni hal qilishni ham o‘zlashtiradilar.

Biroq matematika darslarini faqat o‘qituvchining tushuntirishi, darslikdagi mashqlarni bajarish va tayyor qoidalarni yodlash asosida tashkil etish har doim ham kutilgan natijani bermaydi. Chunki boshlang‘ich sinf o‘quvchilari ko‘proq ko‘rgazmali vositalar, amaliy mashg‘ulotlar, o‘yinlar va bevosita ishtirok etish orqali bilimlarni samarali o‘zlashtiradilar. Shuning uchun dars jarayonida o‘quvchini faol ishtirokchiga aylantiradigan, uning qiziqishi va mustaqil fikrlashini rag‘batlantiradigan metodlardan foydalanish zarur.

Interfaol metodlar ana shunday imkoniyatlarni yaratib beradi. Ular yordamida o‘quvchilar o‘zaro fikr almashadilar, savollarga javob izlaydilar, guruh bo‘lib ishlaydilar va muammoli vaziyatlarni mustaqil hal qilishga harakat qiladilar. Natijada dars jarayoni faqat bilim berish bilan cheklanib qolmay, balki o‘quvchilarning shaxsiy va intellektual rivojlanishiga ham xizmat qiladi.

Interfaol metodlarning mazmuni va pedagogik mohiyati

Interfaol metodlar — bu o‘qituvchi va o‘quvchilar, shuningdek, o‘quvchilarning o‘zaro faol hamkorligi asosida tashkil etiladigan ta’lim usullari hisoblanadi. Ushbu metodlarda o‘quvchi tayyor ma’lumotni qabul qiluvchi sifatida emas, balki bilimlarni izlash, o‘rganish, tahlil qilish va amaliyotda qo‘llash jarayonining faol ishtirokchisi sifatida qatnashadi.

An’anaviy darslarda ko‘pincha asosiy faoliyat o‘qituvchi tomonidan amalga oshiriladi. Interfaol ta’limda esa o‘quvchilarning mustaqil faoliyati, o‘zaro muloqoti va fikr almashishi uchun keng imkoniyat yaratiladi. Bunda pedagog bilim beruvchi bilan bir qatorda, o‘quvchilar faoliyatini tashkil etuvchi, yo‘naltiruvchi va rag‘batlantiruvchi vazifani bajaradi.

Boshlang‘ich sinflarda interfaol metodlardan foydalanish jarayonida o‘quvchilarning yosh xususiyatlari, bilim darajasi va individual imkoniyatlarini hisobga olish lozim. Chunki har bir bolaning bilimni qabul qilishi, topshiriqni bajarish tezligi va fikrlash qobiliyati turlicha bo‘ladi.

Matematika darslarida qo‘llaniladigan asosiy interfaol metodlar quyidagilardan iborat:

– **Aqliy hujum metodi.** Ushbu metod o‘quvchilarning ma’lum bir mavzu yuzasidan erkin fikr bildirishiga imkon beradi. Masalan, o‘qituvchi o‘quvchilarga: «Ko‘paytirish amalini kundalik hayotda qayerlarda uchratamiz?» degan savol bilan murojaat qiladi. O‘quvchilar o‘z fikrlarini aytadilar va turli misollar keltiradilar.

– **Klaster metodi.** Bu metod tushunchalar o‘rtasidagi bog‘liqlikni aniqlash va tizimlashtirishga yordam beradi. Masalan, «Geometrik shakllar» mavzusi o‘rganilganda doskaga asosiy tushuncha yoziladi va uning atrofida uchburchak, to‘rtburchak, kvadrat, doira kabi shakllar joylashtiriladi.

– **Savol-javob metodi.** O‘quvchilarning mavzuni qay darajada tushunganligini aniqlash, ularni fikrlashga undash va darsdagi faolligini oshirish uchun qo‘llaniladi.

– **Kichik guruhlarda ishlash.** O‘quvchilar bir nechta kichik guruhlarga ajratilib, ularga muayyan matematik topshiriqlar beriladi. Har bir guruh o‘z yechimini ishlab chiqadi va natijasini sinfga taqdim etadi.

– **Rol o‘ynash metodi.** Bu metod matematik bilimlarni hayotiy vaziyatlar bilan bog‘lashga yordam beradi. Masalan, «Do‘kon» o‘yini orqali o‘quvchilar mahsulot narxini hisoblash, pul birliklarini taqqoslash va qaytimni aniqlashni o‘rganadilar.

– **Muammoli ta’lim metodi.** O‘quvchilarga muayyan masala yoki savol beriladi va ular uning yechimini mustaqil izlashga yo‘naltiriladi. Bu usul mantiqiy fikrlash va tahlil qilish qobiliyatini rivojlantiradi.

Boshlang‘ich sinf matematika darslarida interfaol metodlarning afzalliklari

Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining psixologik va fiziologik xususiyatlari ularning bilimni qabul qilish jarayonida muhim ahamiyatga ega. Bu yoshdagi bolalar ko‘proq ko‘rish, eshitish, harakat qilish, o‘yin va amaliy faoliyat orqali bilimlarni o‘zlashtiradilar. Shu sababli matematika darslarida interfaol metodlardan foydalanish o‘quvchilarning ta’lim jarayonidagi ishtirokini kuchaytiradi.

Birinchidan, interfaol metodlar o‘quvchilarning darsga bo‘lgan qiziqishini oshiradi. Turli o‘yinlar, musobaqalar, guruhli topshiriqlar va muammoli savollar orqali tashkil etilgan mashg‘ulotlar bolalarda fanga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantiradi. O‘quvchi darsda faqat tinglovchi bo‘lib qolmay, balki topshiriqlarni bajarish va natijaga erishishda faol qatnashadi.

Ikkinchidan, ushbu metodlar mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi. O‘quvchilar biror matematik masalani yechishda turli usullarni sinab ko‘radilar, natijalarni taqqoslaydilar va eng maqbul yechimni aniqlashga harakat qiladilar. Bu jarayon ularda mustaqil qaror qabul qilish ko‘nikmasini shakllantiradi.

Uchinchidan, interfaol ta’lim o‘quvchilarning ijodiy fikrlashiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Masalan, bir matematik masalani bir nechta usulda yechish topshirig‘i berilganda, bolalar o‘z imkoniyatlaridan kelib chiqib turli yechimlarni taklif qiladilar. Bu esa ularning fikrlash doirasini kengaytiradi.

To‘rtinchidan, guruhli mashg‘ulotlar orqali o‘quvchilarda muloqot qilish, hamkorlikda ishlash, boshqalarning fikrini tinglash va o‘z nuqtayi nazarini asoslash ko‘nikmalari rivojlanadi.

Beshinchidan, amaliy mashg‘ulotlar nazariy bilimlarni mustahkamlashga xizmat qiladi. O‘quvchi matematik qoidani faqat yodlab qolmasdan, uni turli vaziyatlarda qo‘llashni o‘rganadi.

Shuningdek, interfaol metodlar tortinchoq va darsda kam ishtirok etadigan o‘quvchilarni ham ta’lim jarayoniga jalb qilish imkonini beradi. Kichik guruhlarda ishlash orqali bunday bolalar o‘z fikrlarini erkinroq ifoda etish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

Matematika darslarida interfaol metodlardan amaliy foydalanish

Interfaol metodlarning samaradorligi, avvalo, ularni dars mavzusiga to‘g‘ri tanlash va maqsadga muvofiq qo‘llashga bog‘liq. Har bir metod muayyan bilim, ko‘nikma va malakalarni shakllantirishga xizmat qilishi kerak.

Masalan, boshlang‘ich sinflarda qo‘shish va ayirish amallarini o‘rgatishda matematik o‘yinlardan foydalanish yaxshi samara beradi. O‘qituvchi o‘quvchilarga sonlar yozilgan kartochkalarni tarqatadi. Birinchi o‘quvchi 15 sonini, ikkinchisi 5 sonini olgan bo‘lsa, ular birgalikda qo‘shish yoki ayirish amalini bajarib, natijani aniqlaydilar. Bunday mashg‘ulotlar hisoblash malakasini mustahkamlaydi va o‘quvchilarning tezkor fikrlashini rivojlantiradi.

Ko‘paytirish va bo‘lish mavzularini o‘rganishda «Zanjirli hisob» metodidan foydalanish mumkin. Bunda o‘qituvchi birinchi o‘quvchiga misol beradi. O‘quvchi javobni topgach, keyingi o‘quvchiga navbatdagi misolni yechish uchun imkoniyat yaratiladi. Shu tariqa barcha o‘quvchilar dars jarayoniga jalb qilinadi.

Geometrik shakllarni o‘rgatishda ko‘rgazmali metodlar ayniqsa muhimdir. O‘quvchilarga turli shakllardan iborat rangli kartochkalar beriladi. Ular shakllarning nomini, tomonlari va burchaklari sonini aniqlaydilar. Shuningdek, ushbu shakllardan foydalanib turli tasvirlar yasaydilar. Bu faoliyat bolalarning fazoviy tasavvuri va kuzatuvchanligini rivojlantiradi.

Masalalar yechishda esa muammoli vaziyatlardan foydalanish mumkin. Masalan:

«Do‘konga 24 ta daftar olib kelindi. Birinchi kuni 8 ta, ikkinchi kuni esa 6 ta daftar sotildi. Do‘konda nechta daftar qoldi?»

Ushbu masalani o‘quvchilar mustaqil yoki guruhlarda ishlab, yechimni izohlaydilar:

24 – (8 + 6) = 10.

Bu jarayonda o‘quvchilar nafaqat hisoblashni, balki masala shartini tahlil qilish, kerakli amallarni tanlash va o‘z yechimini asoslashni ham o‘rganadilar.

Matematik o‘yinlarning ta’lim jarayonidagi ahamiyati

Boshlang‘ich sinf o‘quvchilari uchun o‘yin faoliyati ta’limning samarali vositalaridan biri hisoblanadi. Matematik o‘yinlar yordamida murakkabroq tushunchalarni sodda, qiziqarli va tushunarli shaklda yetkazish mumkin.

Masalan, «Kim chaqqon?» o‘yinida o‘quvchilarga ma’lum vaqt ichida bir nechta matematik misollar beriladi. Ular misollarni to‘g‘ri va mustaqil bajarishga harakat qiladilar. Bunda faqat tezlik emas, balki javoblarning to‘g‘riligi ham hisobga olinishi kerak.

«Sonni top» o‘yinida o‘qituvchi biror son haqida ma’lumot beradi. Masalan: «Men o‘ylagan son 20 dan katta, 30 dan kichik va 5 ga qoldiqsiz bo‘linadi». O‘quvchilar berilgan shartlarni tahlil qilib, javobni topadilar. Bu o‘yin mantiqiy fikrlash va matematik mulohaza yuritish qobiliyatini rivojlantiradi.

«Matematik estafeta» o‘yinida sinf bir nechta guruhga bo‘linadi. Har bir guruhga topshiriqlar ketma-ketligi beriladi. Birinchi o‘quvchi misolni bajaradi, keyingi o‘quvchi esa navbatdagi topshiriqni davom ettiradi. O‘yin yakunida guruhlarning natijalari muhokama qilinadi.

Bunday o‘yinlardan foydalanish o‘quvchilarning darsga qiziqishini oshirish bilan birga, ularda jamoada ishlash, o‘zaro yordam berish va mas’uliyatni his qilish kabi fazilatlarni ham shakllantiradi.

Interfaol metodlar orqali o‘quvchilarning mustaqil va ijodiy fikrlashini rivojlantirish

Boshlang‘ich ta’limda o‘quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish muhim pedagogik vazifalardan biridir. Chunki mustaqil fikrlaydigan bola berilgan ma’lumotni shunchaki qabul qilmaydi, balki uni tushunishga, tahlil qilishga va amaliyotda qo‘llashga intiladi.

Matematika darslarida bunday ko‘nikmalarni shakllantirish uchun o‘quvchilarga faqat bitta javobga ega bo‘lgan topshiriqlarni emas, balki turli usullarda bajarilishi mumkin bo‘lgan mashqlarni ham berish lozim.

Masalan, o‘qituvchi o‘quvchilarga 20 sonini hosil qiluvchi bir nechta qo‘shish va ayirish misollarini tuzishni taklif qiladi:

12 + 8 = 20;

15 + 5 = 20;

25 – 5 = 20;

30 – 10 = 20.

O‘quvchilar o‘zlari mustaqil misollar tuzadilar va ularning to‘g‘riligini tekshiradilar. Bu usul matematik amallar o‘rtasidagi bog‘liqlikni anglashga yordam beradi.

Shuningdek, o‘quvchilarga kundalik hayot bilan bog‘liq topshiriqlar berish ham samarali hisoblanadi. Masalan, oilaning bir kunlik xarajatlarini hisoblash, mahsulotlarning narxini taqqoslash, vaqtni aniqlash yoki masofani o‘lchashga oid vaziyatlar orqali matematikaning amaliy ahamiyatini tushuntirish mumkin.

Bunday topshiriqlar o‘quvchilarda matematik bilimlarni real hayot bilan bog‘lash, mustaqil xulosa chiqarish va o‘z fikrini asoslash qobiliyatlarini rivojlantiradi.

Interfaol ta’limda o‘qituvchining pedagogik mahorati

Interfaol metodlardan samarali foydalanish faqat metodni tanlash bilan cheklanmaydi. Bunda o‘qituvchining kasbiy bilimi, pedagogik mahorati, ijodkorligi va darsni to‘g‘ri tashkil eta olish qobiliyati ham muhim o‘rin tutadi.

Pedagog, avvalo, darsning maqsadini aniq belgilashi, o‘quvchilarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olishi hamda mavzuga mos metodlarni tanlashi zarur. Chunki noto‘g‘ri tanlangan yoki maqsadsiz qo‘llanilgan interfaol metod dars samaradorligining oshishiga xizmat qilmasligi mumkin.

O‘qituvchi dars davomida barcha o‘quvchilarning faol ishtirok etishiga sharoit yaratishi, ularni rag‘batlantirishi va fikr bildirishga undashi lozim. Ayniqsa, o‘quvchilar xato qilgan holatlarda ularni tanqid qilish o‘rniga, xatoni aniqlash va to‘g‘rilashga yo‘naltirish muhimdir.

Shuningdek, pedagog topshiriqlarni o‘quvchilarning bilim darajasiga mos ravishda tabaqalashtirishi kerak. Bilimi yuqori bo‘lgan o‘quvchilarga murakkabroq, qo‘shimcha fikrlashni talab qiladigan topshiriqlar berilsa, mavzuni o‘zlashtirishda qiynalayotgan bolalarga sodda va ko‘rgazmali mashqlar taklif etilishi maqsadga muvofiqdir.

Interfaol darslarda o‘qituvchi nazoratchi emas, balki o‘quvchilarning bilim olish faoliyatini boshqaruvchi va qo‘llab-quvvatlovchi shaxs sifatida namoyon bo‘ladi. Bunday yondashuv ta’lim jarayonida sog‘lom psixologik muhitni shakllantirishga yordam beradi.

O‘quvchilar bilimini baholashda interfaol yondashuvlar

Ta’lim samaradorligini aniqlashda o‘quvchilarning bilimini baholash muhim ahamiyatga ega. An’anaviy baholashda ko‘pincha yakuniy javobga e’tibor qaratiladi. Biroq matematika darslarida o‘quvchining masalani qanday tahlil qilgani, yechimni qanday topgani va o‘z fikrini qay darajada asoslay olgani ham muhim hisoblanadi.

Shu sababli baholash jarayonida o‘quvchilarning darsdagi faolligi, mustaqil ishlashi, guruhdagi ishtiroki va topshiriqlarni bajarish jarayoni ham inobatga olinishi lozim.

Masalan, «O‘z-o‘zini baholash» metodida o‘quvchilar dars yakunida o‘z bilimlarini tahlil qiladilar. Ular qaysi topshiriqlarni yaxshi bajarganini, qaysi mavzularda qiyinchilikka duch kelganini aniqlaydilar.

«Bir-birini baholash» usulida esa o‘quvchilar sherigining bajargan ishini tekshiradilar, xatolarni aniqlaydilar va o‘zaro fikr almashadilar. Bunda baholash odobiga rioya qilish, bir-birining fikrini hurmat qilish ham o‘rgatiladi.

Bundan tashqari, dars yakunida qisqa savol-javoblar, matematik topshiriqlar va refleksiya mashqlaridan foydalanish mumkin. Bu o‘qituvchiga o‘quvchilarning mavzuni qay darajada o‘zlashtirganini aniqlash va keyingi darslarni samarali rejalashtirish imkonini beradi.

Interfaol metodlarni qo‘llashda uchraydigan muammolar va ularning yechimlari

Interfaol metodlar ko‘plab afzalliklarga ega bo‘lishiga qaramay, ularni dars jarayonida qo‘llashda ayrim qiyinchiliklar ham uchrashi mumkin. Jumladan, barcha o‘quvchilarning bir xil darajada faol qatnashmasligi, topshiriqlarni bajarishga ajratilgan vaqtning yetishmasligi, sinfdagi o‘quvchilar sonining ko‘pligi va ko‘rgazmali vositalarning kamligi shular jumlasidandir.

Ba’zi hollarda guruhli ishlarda faol o‘quvchilar asosiy vazifalarni bajarib, tortinchoq bolalar chetda qolib ketishi mumkin. Bunday vaziyatlarning oldini olish uchun har bir o‘quvchiga alohida vazifa yoki mas’uliyat yuklash maqsadga muvofiqdir.

Yana bir muhim jihat — interfaol metodlardan me’yorida foydalanishdir. Har bir darsni turli o‘yin va mashg‘ulotlar bilan to‘ldirish emas, balki tanlangan metodning o‘quv maqsadiga mos kelishiga e’tibor qaratish zarur.

Shuningdek, o‘qituvchi darsdan oldin topshiriqlarni tayyorlashi, zarur ko‘rgazmali vositalarni tanlashi va mashg‘ulotning vaqtini to‘g‘ri taqsimlashi kerak. Bu esa darsning izchil va tartibli tashkil etilishiga yordam beradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, boshlang‘ich sinflarda matematika fanini o‘qitishda interfaol metodlardan foydalanish ta’lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biridir. Ushbu metodlar o‘quvchilarni dars jarayonining faol ishtirokchisiga aylantirib, ularda mustaqil fikrlash, mantiqiy tahlil qilish, ijodiy yondashish va muammoli vaziyatlarni hal etish ko‘nikmalarini shakllantiradi.

Interfaol metodlar yordamida tashkil etilgan matematika darslarida o‘quvchilar bilimlarni tayyor holda qabul qilish bilan cheklanib qolmay, balki ularni mustaqil izlash, o‘zaro muhokama qilish va amaliy topshiriqlar orqali mustahkamlash imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Ayniqsa, matematik o‘yinlar, kichik guruhlarda ishlash, aqliy hujum, klaster va muammoli ta’lim metodlari boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining yosh xususiyatlariga mos kelishi bilan ahamiyatlidir.

Shuningdek, interfaol yondashuvlar o‘quvchilarda o‘ziga ishonch, jamoada ishlash, boshqalarning fikrini hurmat qilish va o‘z fikrini asoslash kabi muhim shaxsiy sifatlarni rivojlantiradi. Bu esa nafaqat matematika fanini o‘zlashtirishda, balki bolaning umumiy rivojlanishida ham ijobiy natija beradi.

Bunday darslarni samarali tashkil etish uchun o‘qituvchi har bir mavzuga mos metodni tanlashi, o‘quvchilarning individual imkoniyatlarini hisobga olishi va ularning faol ishtirokini ta’minlashi lozim. Shu bilan birga, nazariy bilimlarni hayotiy misollar va amaliy mashg‘ulotlar bilan bog‘lashga alohida e’tibor qaratish zarur.

Demak, boshlang‘ich sinf matematika darslarida interfaol metodlardan maqsadli, izchil va o‘rinli foydalanish o‘quvchilarning bilim olishga bo‘lgan qiziqishini oshiradi, ta’lim jarayonini mazmunan boyitadi hamda kelajakda mustaqil fikrlaydigan, bilimini hayotda qo‘llay oladigan yosh avlodni tarbiyalashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasining «Ta’lim to‘g‘risida»gi Qonuni. 2020-yil 23-sentabr.

2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining ta’lim tizimini rivojlantirish va sifatini oshirishga oid farmon va qarorlari.

3. Tolipov O‘.Q., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent.

4. Azizxo‘jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent.

5. Bikbayeva N.U. va boshqalar. Boshlang‘ich sinflarda matematika o‘qitish metodikasi. – Toshkent.

6. Boshlang‘ich sinflar uchun matematika darsliklari va o‘quv-metodik qo‘llanmal